

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 72g/2024
privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 380
alin. (2) din Codul contravențional
*(dreptul de a nu fi urmărit sau sancționat de mai multe ori pentru același
delict)*

CHIȘINĂU

26 septembrie 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Ana Florean, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 26 martie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 26 septembrie 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 380 alin. (2) din Codul contravențional, ridicată de dl avocat Sergiu Jumbei, în interesele S.A. „Apă-Canal Chișinău”, în dosarul nr. 4r-4006/2023, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecători de la Curtea de Apel Chișinău, format din dna Elena Cojocari și dnii Marcel Juganari și Ion Bulhac, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 20 martie 2023, directorul general al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică a examinat cauza contravențională în privința S.A. „Apă-Canal Chișinău” și a constatat că aceasta a comis contravențiile prevăzute la articolul 169 lit. m), p) și q) din Codul contravențional. S.A. „Apă-Canal Chișinău” i-a fost aplicată sancțiunea definitivă sub formă de amendă în mărime de 15 000 lei.

4. La 29 martie 2023, S.A. „Apă-Canal Chișinău” a formulat o contestație împotriva Deciziei din 20 martie 2023. Contravenientul a menționat că în cauza sa sunt aplicabile prevederile articolului 380 alin. (2) din Codul contravențional și, prin urmare, aplicarea sancțiunilor pentru contravențiile neremediate indicate în actul de prescripție constituie o abatere de la principiul *non bis in idem*.

5. La 7 septembrie 2023, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, a respins contestația. Cu referire la argumentele contravenientului, instanța de judecată a menționat că articolul 380 alin. (2) din Codul contravențional nu este incident.

6. S.A. „Apă-Canal Chișinău” a contestat cu recurs încheierea primei instanțe.

7. În cadrul procedurii de recurs, dl avocat Sergiu Jumbei a ridicat, în interesele S.A. „Apă-Canal Chișinău”, excepția de neconstituționalitate a articolului 380 alin. (2) din Codul contravențional. Potrivit acestor prevederi, răspunderea contravențională pentru neexecutarea, executarea necorespunzătoare a măsurilor specificate în actele de control, decizii, hotărâri, rapoarte și a prescripțiilor emise de autoritățile competente exclude răspunderea contravențională pentru încălcările neremediate indicate în acestea.

8. Printr-o încheiere din 7 martie 2024, Curtea de Apel Chișinău a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis, în acest sens, o sesizare la Curtea Constituțională în vederea examinării acesteia.

B. Legislația pertinentă

9. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 46 Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sînt garantate.
[...].”

10. Prevederile relevante ale Codului contravențional, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008, sunt următoarele:

Articolul 380 Dreptul de a nu fi urmărit sau sancționat de mai multe ori

„(1) Nimeni nu poate fi urmărit sau sancționat de mai multe ori pentru aceeași faptă. Reluarea procesului contravențional care a încetat poate avea loc doar în cazul descoperirii unor noi circumstanțe sau în cazul depistării unui viciu fundamental, care a afectat hotărîrea de încetare a procesului contravențional.

(2) Răspunderea contravențională pentru neexecutarea, executarea necorespunzătoare a măsurilor specificate în actele de control, decizii, hotărîri, rapoarte și a prescripțiilor emise de autoritățile competente exclude răspunderea contravențională pentru încălcările neremediate indicate în acestea.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției

11. Autorul excepției susține că, potrivit normei contestate, răspunderea contravențională pentru neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a măsurilor specificate în acte de control sau prescripții exclude răspunderea contravențională pentru încălcările neremediate indicate în acestea.

12. Autorul susține că norma contestată protejează persoana împotriva unei duble incriminări sau duble pedepse doar atunci când există o hotărâre definitivă pe marginea comiterii contravenției derivate.

13. Totuși, atunci când persoana este sancționată concomitent atât pentru neexecutarea prescripției, cât și pentru încălcările neremediate indicate în aceasta, norma contestată nu protejează persoana împotriva unei duble incriminări sau duble pedepse.

14. Prin urmare, autorul excepției consideră că prevederile contestate contravin articolelor 20, 21 și 46 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul contravențional, ține de competența Curții Constituționale.

17. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

18. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolul 380 alin. (2) din Codul contravențional. Curtea constată că prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

19. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză care are ca obiect un recurs formulat împotriva unei încheieri prin care s-a respins contestația contravenientului. Deși prima instanță a constatat că articolul 380 alin. (2) nu este incident în prezenta cauză, instanța de recurs a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate a prevederilor în discuție și a trimis-o spre examinare în adresa Curții. Prin urmare, Curtea admite că instanța de recurs ar putea aplica sau ține cont de aceste prevederi la soluționarea cauzei.

20. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența a cel puțin unui drept garantat de Constituție (a se vedea DCC nr. 78 din 3 iunie 2021, § 17).

21. Autorul excepției a susținut faptul că norma contestată contravine articolelor 20 (*accesul liber la justiție*), 21 (*prezumția nevinovăției*) și 46 (*dreptul la proprietate privată și protecția acesteia*) din Constituție.

22. Deși autorul excepției a afirmat incidența articolului 46 din Constituție, Curtea observă că acesta nu a motivat în ce măsură articolul 380 alin. (2) din Codul contravențional afectează dreptul de proprietate sau un alt principiu constituțional care rezultă din această normă.

23. Cu referire la incidența articolelor 20 și 21 din Constituție, autorul susține, în principal, că norma contestată garantează că persoana nu va fi urmărită sau sancționată de mai multe ori doar în cazul existenței unei soluții definitive. În cazul tragerii la răspundere contravențională concomitente pentru unele contravenții interdependente acest principiu nu este asigurat.

24. Curtea subliniază că articolul 21 din Constituție, care garantează principiul prezumției nevinovăției persoanei, include și dreptul de a nu fi judecat sau pedepsit de două ori pentru aceeași faptă (principiul *ne bis in idem*). Acest principiu își găsește corespondența în dispozițiile articolului 4 § 1 din Protocolul nr. 7 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

25. În jurisprudența sa, Curtea Europeană a menționat că articolul 4 din Protocolul nr. 7 trebuie interpretat ca interzicând urmărirea penală sau judecarea unei persoane pentru o a doua „infracțiune”, în măsura în care aceasta are la bază fapte identice sau fapte care sunt „în esență” similare celor care sunt la originea primei infracțiuni (a se vedea *A și B v. Norvegia* [MC], 15 noiembrie 2016, § 108).

26. Curtea Europeană a precizat că punctul de pornire pentru a vedea dacă faptele din cele două proceduri sunt identice sau sunt în esență aceleași ar trebui să fie compararea expunerii faptelor care fac obiectul infracțiunii pentru care reclamantul a fost deja judecat cu expunerea faptelor legate de a doua infracțiune de care acesta a fost acuzat. Așadar, Curtea a statuat că trebuie să examineze faptele care constituie un ansamblu de circumstanțe factuale concrete, care implică același faptuitor și sunt indisolubil legate între ele în timp și în spațiu, existența acestor circumstanțe trebuind să fie demonstrată pentru a putea fi pronunțată condamnarea sau pentru ca noi acțiuni penale să poată fi puse în mișcare (*Sergey Zolotukhin v. Rusia* [MC], 10 februarie 2009, §§ 83-84).

27. În acest context, norma contestată de autorul sesizării stabilește că răspunderea contravențională pentru neexecutarea, executarea necorespunzătoare a măsurilor specificate în actele de control, decizii, hotărâri, rapoarte și a prescripțiilor emise de autoritățile competente exclude răspunderea contravențională pentru încălcările neremediate indicate în acestea.

28. Curtea observă că autorul excepției de fapt nu critică textul normei contestate, ci interpretarea de către prima instanță a articolului 380 alin. (2) din Codul contravențional în cauza sa. Astfel, sub aparența unor critici de neconstituționalitate, autorul sesizării își exprimă, de fapt, dezacordul cu modul în care instanța de judecată a interpretat și a aplicat prevederile contestate în cazul său. În jurisprudența sa, Curtea a reținut că aspectele legate de interpretarea și de aplicarea legii nu țin de competența Curții Constituționale. Această competență le revine, prin definiție, instanțelor de judecată (DCC nr. 83 din 17 iunie 2022, § 29).

29. Având în vedere cele menționate, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate în discuție nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 380 alin. (2) din Codul contravențional, ridicată de dl avocat Sergiu Jumbei, în interesele S.A. „Apă-Canal Chișinău”, în dosarul nr. 4r-4006/2023, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 26 septembrie 2024
DCC nr. 116
Dosarul nr. 72g/2024*